

פרשת כי תשא

ורחצו אהרן וכניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם (ל, יט)

וברש"י, בבת אחת היה מקדש ידיו ורגליו.

וכך שנינו בזבחים (יט, ב) כיצד קידוש ידים ורגלים מניח ידו הימנית ע"ג רגלו הימנית וידו השמאלית ע"ג רגלו השמאלית ומקדש. ומבואר דדין קידוש ידים ורגלים הוא מעשה קידוש אחד לקדש הידים והרגלים כאחד, שאם הם שני מעשי קידוש נפרדים על הידים ועל הרגלים אמאי בעינן לקדשם בבת אחת, ואמאי אי אפשר לקדשם בזה אחר זה.

ותמוה מאד לפ"ז דברי הגמ' ביומא, דתנן התם (כח, א) זה הכלל היה במקדש כל המיסך את רגליו טעון טבילה וכל המטיל מים טעון קידוש ידים ורגלים, ואמרינן בשלמא רגלים משום ניצוצות אלא ידים מאי טעמא, אמר ר' אבא זאת אומרת מצוה לשפשף. ומבואר דמעיקר הדין אפשר לקדש רק את הרגלים בלא קידוש ידים כלל, ורק משום דמצוה לשפשף צריך לקדש גם את הידים, ועי' במנ"ח (מצוה קו) שכתב דהיכא שהטיל מים ולא שפשף א"צ לקדש את ידיו כלל וסגי בקידוש הרגלים לחוד, וה"ה היכא שהסיח דעתו משמירת ידיו ולא מרגליו, או שהסיח דעתו משמירת רגליו ולא משמירת ידיו א"צ לקדש אלא מה שהסיח דעת ממנו, ואפי' הסיח דעת רק מיד אחת או שנתלכלכה רק יד אחת או רגל אחת, א"צ לקדש אלא יד זו או רגל זו בלבד. ומוכח מזה, דדין קידוש ידים ורגלים אינו מעשה קידוש אחד, על הידים ועל הרגלים כאחד, דא"כ איך יכול לקדש הידים או רגלים בלבד הרי אין זה חפצא של קידוש כלל, דמעשה הקידוש הוא לקדש הידים והרגלים כאחד, וע"כ צ"ל דיש חיוב קידוש על הידים בפ"ע ועל הרגלים בפ"ע, והם שני מעשי קידוש נפרדים, וצ"ע סתירת הסוגיות דזבחים ודיומא.

ועו"ק, דבפשטות דין קידוש ידו"ר אינו חלות דין קידוש ידו"ר, אלא הוא חלות דין קידוש של הגברא, שע"י קידוש ידים ורגלים נעשה הגברא מוכשר לעבודה. ולגבי הכשר הגברא ליכא למימר כלל דהם שני מעשי קידוש נפרדים, וא"כ היכי סגי בקידוש רגלים בלבד או בקידוש הידים בלבד.

ואשר נראה בזה, דהנה מו"ר הגרא"ל מאלין בספרו (ח"א סי"א) חקר בעיקר מצות קידוש ידו"ר, אם הוא דין בהכשר הגברא דכל זמן שלא קידש ידיו ורגליו פסול לעבודה כמו פסול זר ושאר הפסולין, או שהוא דין בהכשר העבודה דעצם העבודה טעונה קידוש ידו"ר להכשרה, וכתב דתרתיה איתנייהו בה. דמהא דחייב מיתה כששימש שלא רחץ ידים ורגלים מוכח דהוא דין בהכשר הגברא, דבלא קידוש ידו"ר הוא פסול לעבודה, דאם הוא רק דין בהכשר העבודה, נהי דעבודתו פסולה מ"מ לא שייך חיוב מיתה ע"ז.

ואולם יש גם דין נוסף דעצם העבודה טעונה קידוש ידו"ר להכשרה, והוכיח כן מהא דנחלקו הרמב"ם והרמב"ן בספר המצוות (עשה לג) דהרמב"ם מנה למ"ע מיוחדת לבישת בגדי כהונה, והרמב"ן חולק וכתב דכיון שאין בלבישת בגדים שלא בשעת עבודה שום מצוה, ואינן אלא הכשר העבודה שאם עבד בפחות מהן תפסל עבודתו, הוה חלק ממצות העבודה ואין למנותה מצוה בפ"ע, יעו"ש.

ונראה דשני דינים אלו בקידוש ידים ורגלים חלוקים הם ביסוד דינם, דמצד דין קידוש להכשר העבודה עצמה איכא חלות דין קידוש של הידו"ר, והיינו דהידיים והרגלים עצמם צריכים להיות מקודשים, אבל מצד דין קידוש להכשר הגברא לעבודה ליכא הכא חלות דין קידוש ידו"ר, אלא הוא חלות דין קידוש של הגברא דע"י הקידוש הוכשר הגברא להיות ראוי לעבודה, והמעשה קידוש ידו"ר הוא רק היכ"ת שע"ז הוכשר לעבודה.

ולפ"ז יש לחלק עוד, דהא דבעינן לקדש ידים והרגלים בבת אחת, הוא דוקא לגבי הדין קידוש להכשר הגברא, דבזה י"ל שאין כאן שני מעשי קידוש נפרדים על הידו"ר, אלא הוא מעשה קידוש אחר שעל ידו

פרשת כי תשא

נעשה ראוי לעבודה, וכיון דהחפצא של מעשה הקידוש הוא קידוש הידים עם הרגלים צריך הוא לקדש שניהם, ואם מקדש הידים בלא הרגלים או שמקדש הרגלים בלא הידים, אין זה חפצא של מעשה קידוש ולא מהני זאת להכשיר הגברא. אבל לגבי הדין השני של קידוש להכשר העבודה, כיון שהוא חלות קידוש על הידים עצמם ועל הרגלים עצמם, י"ל דהם שני מעשי קידוש נפרדים על הידו"ר, כיון שחלות הקידוש על הידים אינו שייך לחלות הקידוש על הרגלים, וא"צ לקדשם בבת אחת.

והשתא מיושבת היטב הסתירה בין הסוגיא דיומא לסוגיא דזבחים, דנראה לחדש דכל הני מילי שפוסלים את הקידוש כגון מטיל מים והיסח הדעת ופסול יוצא ופסול לינה, אינם פוסלים בדין הקידוש להכשר הגברא לעבודה, ואין הגברא נעשה פסול לעבודה ע"י דברים אלו, ורק בדין הקידוש להכשר העבודה שהוא חלות קידוש על הידים והרגלים עצמם, והם גופם נתקדשו לעבודה, חלות קידוש זה פוקע ונפסל ע"י הדברים הפוסלים, דחל על הידים פסלות כמו בכל קרבן, משא"כ בקידוש להכשר הגברא, דעצם הכשרו אינו שייך לדיני העבודה וגם אין זה חלות קדושה על גוף הידים והרגלים, לא שייך כזה דין פסלות של קרבנות.

וממילא הא דאיתא בסוגיא דיומא דא"צ לקדש הידים והרגלים כאחד, וסגי בקידוש הרגלים בלבד היכא שלא שפשף, הוא דוקא התם שכבר קידש מתחילה ידיו ורגליו וכבר חל על הגברא דין הכשר לעבודה, וחלות הכשר זה לא פקע במה שהטיל מים, וכל הפסלות הוא בדין הקידוש להכשר העבודה, ובזה נתבאר דהם שני מעשי קידוש נפרדים על הידים ועל הרגלים וא"צ לקדשם בבת אחת, ומשו"ה סגי בקידוש הרגלים בלבד היכא שלא שפשף, וכן בפסול היסח הדעת היכא שהסיח דעתו משמירת הידים ולא משמירת הרגלים סגי בקידוש הידים בלבד.

אבל בסוגיא דזבחים דמיירי בדין הקידוש להכשר הגברא לעבודה, התם ילפינן מקרא דורחצו דבעינן קידוש הידים והרגלים בבת אחת, דלדין זה ליכא שני מעשי קידוש נפרדים על הידו"ר, אלא הוא מעשה קידוש אחד שעל ידו נעשה הגברא ראוי לעבודה וכמש"כ.

מקור: רבי מרדכי אליפנט שליט